

Mødedokument

B9-0062/2024

15.1.2024

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Rådets og Kommissionens redegørelser

jf. forretningsordenens artikel 132, stk. 2, første afsnit

om den planlagte opløsning af centrale korruptionsbekæmpelsesstrukturer i Slovakiet og konsekvenserne heraf for retsstatsprincipperne (2023/3021(RSP))

Vladimír Bilčík, Jeroen Lenaers, Tomas Tobé, Tomáš Zdechovský, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos, Antonio López-Istúriz White, Pilar del Castillo Vera, Isabel Benjumea Benjumea, Dolors Montserrat, Rosa Estaràs Ferragut, Gabriel Mato, Isabel Wiseler-Lima, Frances Fitzgerald, Andrzej Halicki, Michaela Šojdrová, José Manuel Fernandes, Sandra Kalniete, Carlos Coelho, David Casa, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Radan Kanev, Rasa Juknevičienė, Pablo Arias Echeverría, Ana Collado Jiménez, Peter Pollák, Monika Hohlmeier, Siegfried Mureşan, Leopoldo López Gil
for PPE-Gruppen

Domènec Ruiz Devesa, Matjaž Nemeč, Juan Fernando López Aguilar, Evin Incir, Cyrus Engerer, Javier Moreno Sánchez
for S&D-Gruppen

Sophia in 't Veld, Moritz Körner
for Renew-Gruppen

Sergey Lagodinsky
for Verts/ALE-Gruppen

Konstantinos Arvanitis

for The Left-Gruppen

Europa-Parlamentets beslutning om den planlagte opløsning af centrale korrupsionsbekæmpelsesstrukturer i Slovakiet og konsekvenserne heraf for retsstatsprincipperne (2023/3021(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til artikel 2, 4, 6, 7 og 10 i traktaten om Den Europæiske Union,
 - der henviser til artikel 325 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
 - der henviser til artikel 11, 12, 41 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
 - der henviser til sin beslutning af 28. marts 2019 om situationen vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korrupsion i EU, navnlig i Malta og Slovakiet¹,
 - der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om beskyttelse af undersøgende journalister i Europa: sagen om den slovakiske journalist Ján Kuciak og Martina Kušnírová²,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. juli 2023 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2023 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2023)0800),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,
- A. der henviser til, at Slovakiet i de seneste år har gjort en indsats for at bekæmpe korrupsion på højt plan og organiseret kriminalitet, idet flere tidligere højtstående embedsmænd er blevet anklaget for bestikkelse og gjort genstand for endelige retsafgørelser; der henviser til, at Slovakiets særlige anklagemyndighed, som indledte sine aktiviteter den 1. september 2004, og det slovakiske politi har medvirket til at håndtere sager vedrørende korrupsion og alvorlige lovovertrædelser, herunder dem, der vedrører misbrug af EU-midler;
- B. der henviser til, at det lave antal sager, der efterforskes, og manglen på en effektiv mekanisme til bekæmpelse af korrupsion og organiseret kriminalitet i Slovakiet var de vigtigste årsager til oprettelsen af den særlige anklagemyndighed i Slovakiet; der henviser til, at der findes et lignende specialiseret institut i flere andre medlemsstater, herunder den nyligt oprettede specialiserede europæiske anklager på EU-plan, som Slovakiet har godkendt i Rådet;
- C. der henviser til, at den nye regering har besluttet at nedlægge den særlige anklagemyndighed og reducere de strafferetlige sanktioner for alvorlige

¹ EUT C 108 af 26.3.2021, s. 107.

² EUT C 390 af 18.11.2019 s. 111.

lovovertrædelser, herunder korruption og miljøkriminalitet, ved i begyndelsen af sit mandat at ændre straffeloven gennem en fremskyndet lovgivningsprocedure;

- D. der henviser til, at den fremskyndede procedure har fjernet muligheden for en meningsfuld offentlig debat eller en behørig demokratisk proces; der henviser til, at mere end 20 000 borgere gentagne gange er gået på gaden for at protestere mod det kontroversielle forslag; der henviser til, at mere end 100 000 borgere har underskrevet to andragender mod regeringens forslag og den fremskyndede lovgivningsprocedure; der henviser til, at den slovakiske præsident har udtrykt dyb bekymring over forslaget og den fremskyndede lovgivningsprocedure og har meddelt, at hun vil nedlægge veto mod loven; der henviser til, at Kommissionen i rapporten om retsstatssituationen 2023 anbefalede, at Slovakiet sikrer en effektiv offentlig høring og inddragelse af interessenter i lovgivningsprocessen;
- E. der henviser til, at den slovakiske regering under hele den fremskyndede lovgivningsproces har nægtet at tage hensyn til ekspertanalyser og udtalelser fra civilsamfundet og Kommissionen, herunder stor bekymring over, hvordan de foreslåede ændringer vil kunne undergrave bekæmpelsen af korruption;
- F. der henviser til, at indenrigsministeren sideløbende hermed har foretaget betydelige personaleændringer og bebudet betydelige strukturelle og organisatoriske ændringer af det slovakiske politi og andre uafhængige demokratiske institutioner, herunder vedrørende efterforskere, der i Slovakiets nationale strafferetlige agentur arbejder med alvorlige straffesager og korruptionssager på højt niveau, hvilket rejser tvivl om motiverne bag sådanne ændringer; der henviser til, at den slovakiske regering uden behørig begrundelse har udskiftet medlemmer af Den Slovakiske Republiks retsråd inden udløbet af deres mandat;
- G. der henviser til, at den slovakiske regering har fremsat lovforslag for parlamentet, der vil kunne fjerne beskyttelsen af whistleblowere i politiet, undergrave ytringsfriheden og begrænse rettighederne for alle mennesker i Slovakiet på grundlag af indførelsen af vilkårlige, subjektive vurderinger, hvilket er i strid med principperne i EU's whistleblowerdirektiv³;
- H. der henviser til, at Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) den 18. december 2023 erklærede, at visse lovgivningsmæssige ændringer, som den slovakiske regering har foreslået vedrørende centrale retlige og strafferetlige rammer, kan udgøre en risiko for den effektive beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle interesser og for dens ramme for korruptionsbekæmpelse og ikke længere vil sikre, at lovovertrædelser, der skader EU-budgettet, kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og virker afskrækkende i Slovakiet; der henviser til, at nedlæggelsen af den særlige anklagemyndighed kan undergrave samarbejdet og koordineringen med EPPO, EU's Agentur for Strafferetligt Samarbejde og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig;
- I. der henviser til, at den slovakiske premierminister ofte har en sprogbrug, som sår splid, for at polarisere det slovakiske samfund; der henviser til, at en respektfuld udveksling af

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

synspunkter mellem politiske ledere og alle borgere, herunder studerende, er afgørende for et velfungerende demokrati;

- J. der henviser til, at slovakiske politikeres offentlige angreb på journalister, civilsamfundet og sårbare grupper tidligere har skabt et gunstigt miljø for hadefuld tale, hvor der er begået alvorlige voldelige forbrydelser, herunder mordene på Ján Kuciak og Martina Kušnírová; der henviser til, at Ján Kuciak var specialiseret i rapportering om omfattende skatteunddragelse, skattesvig, korruption og hvidvaskning af penge, og at han gennemførte undersøgelser vedrørende flere forretningsfolk med forbindelser til højtstående politikere; der henviser til, at mordet på Ján Kuciak og Martina Kušnírová er en af de mest komplekse sager, der efterforskes og overvåges af den særlige anklagemyndighed; der henviser til, at der er risiko for, at sagen overføres til en ny anklager, hvis den særlige anklagemyndighed nedlægges;
1. udtrykker dyb bekymring over den slovakiske regerings uberettigede fremskyndede lovgivningsproces, navnlig med hensyn til de foreslåede ændringer af straffeloven og nedlæggelsen af den særlige anklagemyndighed, som truer retslige procedurers integritet, underminerer Den Europæiske Unions bekæmpelse af svig og bringer beskyttelsen af EU's finansielle interesser og det naturlige miljø i Slovakiet i fare; opfordrer den slovakiske regering til at tage disse ændringer op til fornyet overvejelse i lyset af deres potentielle konsekvenser for retsstatsprincippet, EU's finansielle interesser og EU's ramme for bekæmpelse af korruption; opfordrer den slovakiske regering til at overholde de bindende principper i EU's whistleblowerdirektiv og til at tage de foreslåede ændringer af beskyttelsen af whistleblowere i Slovakiet op til fornyet overvejelse; udtrykker særlig bekymring over, at whistleblowere fratages deres beskyttelse med tilbagevirkende kraft, hvilket resulterer i manglende retssikkerhed; bemærker, at det slovakiske kontor for beskyttelse af whistleblowere har gjort Kommissionen opmærksom på disse spørgsmål;
 2. minder om, at enhver strafferetlig reform skal indeholde tilstrækkelige og passende garantier for at sikre videreførelsen og effektiviteten af nye og igangværende straffesager, navnlig i forbindelse med korruption på højt niveau, samt for at sikre retsvæsenets uafhængighed og anklagemyndighedens autonomi i overensstemmelse med Kommissionens henstillinger i flere på hinanden følgende retsstatsrapporter; udtrykker bekymring over, at omfordelingen af den særlige anklagers sager kan føre til betydelige forsinkelser, og at nogle sager kan blive opgivet i lyset af forældelsesfristen; opfordrer indtrængende regeringen til at imødekomme den mangeårige opfordring til en reform af stk. 363 i den slovakiske strafferetspleje og til at indføre muligheden for at anfægte en afgørelse truffet af chefanklageren om ikke at retsforfølge og andre foranstaltninger eller garantier for at forhindre misbrug af denne bestemmelse;
 3. understreger behovet for en grundig offentlig proces, som vil tage hensyn til udtalelser fra eksperter og relevante institutioner, som f.eks. Venedigkommissionen, og som omfatter passende interessenthøringer og offentlige høringer på nationalt plan og EU-plan om eventuelle ændringer af den nuværende straffelov og strukturer, der har til opgave at efterforske og retsforfølge alvorlige lovovertrædelser, herunder sager om korruption i Slovakiet;

4. opfordrer til et mere passende niveau af menneskelige og finansielle ressourcer til korrupsionssager og en bedre koordinering mellem antikorrupsionsefterforskere og anklagere i overensstemmelse med EPPO's henstilling med henblik på en mere effektiv efterforskning af korrupsionsrelaterede forbrydelser;
5. opfordrer Kommissionen til nøje at overvåge og formidle oplysninger om denne udvikling og til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre retsstatsprincippet og retsvæsenets uafhængighed, navnlig med hensyn til sager om korrupsion på højt niveau, og til at beskytte EU's finansielle interesser;
6. anerkender og støtter borgernes og ikkestatslige organisationers (NGO'ers) vigtige rolle og engagement med hensyn til at beskytte og fremme demokratiet og retsstatsprincippet; opfordrer til, at interessenterne inddrages i lovgivningsprocessen, navnlig i forbindelse med anvendelsen af fremskyndede procedurer;
7. hylder Ján Kuciak seks år, efter at han blev myrdet, og hans vigtige arbejde som undersøgende journalist; opfordrer de slovakiske myndigheder til at sikre, at retfærdigheden sker fyldest;
8. opfordrer indtrængende alle politiske ledere til at engagere sig konstruktivt og respektfuldt med borgerne ved at overholde principperne om demokratisk debat og respektere offentlige institutioner, retsstatsprincippet og den akademiske frihed; opfordrer derfor regeringsekskutive til at afstå fra verbale angreb på enkeltpersoner, journalister og civilsamfundsorganisationer; understreger offentligt ansattes og regeringsekskutive pligt til at tjene alle borgere, navnlig i et land, der har en historie med hadforbrydelser, og hvor en journalist er blevet myrdet;
9. fordømmer premierministerens upassende og respektløse bemærkninger, herunder over for en studerende, der deltog i et initiativ til fremme af en akademisk udveksling om retsstatssituationen i Slovakiet; opfordrer regeringsekskutive til at afholde sig fra at sætte spørgsmål ved retsafgørelseres legitimitet; er stærkt bekymret over de bebudede planer om at vedtage lovgivning, som vil kunne undergrave civilsamfundets råderum, herunder ved at begrænse NGO'ers arbejde og stigmatisere organisationer, der modtager udenlandsk finansiering;
10. advarer mod enhver politisk indblanding i redaktionel uafhængighed og journalistisk integritet; noterer sig med bekymring den planlagte omstrukturering af det slovakiske radio- og tv-selskab, som er landets største offentlige radio- og tv-udbyder; understreger betydningen af at bevare frie, uafhængige medier som en hjørnesteen i et demokratisk samfund;
11. beklager premierministerens og flere regeringsekskutive beslutning om at standse kommunikationen med centrale medieforetagender, idet det anerkendes, at dette er en betydelig hindring for offentlighedens ret til at modtage relevante regeringsoplysninger; understreger, at sådanne foranstaltninger begrænser mediefriheden og gennemsigtigheden og bidrager til udbredelsen af manipulerende desinformation i det offentlige rum;
12. opfordrer den slovakiske regering til at overholde princippet om loyalt samarbejde med EU-institutionerne;

13. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og Den Europæiske Anklagemyndighed.